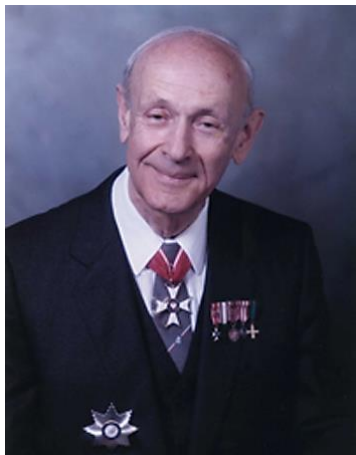

**17 сакавіка 2024 г. – 100 гадоў з дня нараджэння
КАБАТЫ ЗБІГНЕВА (1924–2014), удзельніка Другой
сусветнай вайны, вучонага-іхтыёлага, ураджэнца в.
Яромічы Кобрынскага раёна**

Збігнеў Кабата нарадзіўся 17 сакавіка 1924 года ў в. Яромічы Кобрынскага павета Палескага ваяводства (цяпер Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці) у сям'і польскага афіцэра. Вучыўся ў дзяржаўнай гімназіі імя М. Радзевіч у Кобрыне, якую закончыў у 1937 годзе.

Пасля заканчэння гімназіі ва ўзросце 13 гадоў Збігнеў Кабата паступіў у Кадэцкую ваенную акадэмію імя Пілсудскага ў г. Львове, быў кадэтам 2-га корпуса. Але закончыць акадэмію не паспеў у сувязі з пачаткам Другой сусветнай вайны.

Сям'я пераехала ў г. Кельце (Польшча). У 1939 годзе Збігнеў Кабата далучыўся да руху Супраціву. З'яўляўся ўдзельнікам дыверсійных акцый, рэдактарам, друкаром, разносчыкам падпольнай прэсы «Odwet», аўтарам партызанскіх песень і вершаў. Вядомы як паэт, аўтар неафіцыйнага гімна руху Супраціву, папулярнага пазней і ў сацыялістычнай Польшчы. Пасля вайны напісаў успаміны «Дзённік Польшчы – дзённік салдата».

У 1945 годзе З. Кабата апынуўся спачатку ў Італіі, дзе далучыўся да Другога корпусу Арміі Краёвай. У 1946 годзе разам са сваім корпусам быў перамешчаны ў Вялікабрытанію (г. Абярдзін, Шатландыя), дзе пасля заканчэння шасцімесячных курсаў рыбакоў працаваў на камерцыйных рыбалоўных судах у Паўночным моры. Палюбіў мора і стаў паспяховым студэнтам у вобласці марской біялогіі, а затым атрымаў доктарскую ступень ва Універсітэце Абярдзіна. Там жа сустрэў сваю будучую жонку Мэры Мантгомеры, у шлюбе з якой нарадзіліся дачка і сын.

Пасля заканчэння ўніверсітэта З. Кабата працаваў у марской лабараторыі Шатландскага аддзела сельскай гаспадаркі і рыбалоўства ў Абярдзіне. У 1951–1955 гадах вывучаў біялогію, абараніў доктарскую навуковую працу «Паразіталогія марскіх рыб». У 1966 годзе яму прысвоена

званне доктара біялагічных і філасофскіх навук. Чытаў лекцыі ва ўніверсітэтах Вялікабрытаніі, Аўстраліі, Індыі.

З 1967 года З. Кабата жыў у Канадзе. На працягу 15 гадоў быў членам Міжнароднай камісіі па заалагічнай наменклатуры. У 1984 годзе стаў заснавальнікам і прэзідэнтам Міжнароднай асацыяцыі капэпадалогаў. Вучоны прысвяціў больш за 50 гадоў работам па сістэматыцы і цыклам паразітычных капепод – паразітычных ракападобных. Як прызнанне заслуг, яго імем названа некалькі дзясяткаў марскіх істот.

Збігнеў Кабата апублікаваў шмат навуковых прац. Яго фундаментальная праца «Parasitic Copepoda of British Fishes» (Ray Society Publications, 1979) утрымоўвае больш 2000 арыгінальных, праўдзіва мастацкіх і заалагічна падрабязных малюнкаў паразітычных ракаў. Іншыя яго вядомыя кнігі: «Copepods Parasitic on Fishes: Keys and Notes for Identification of the Species (Synopsis of the British fauna)» (Backhuys Publishers, 1992), «Parasites and Diseases of fishes cultured in the tropics» (Taylor & Francis, 1985) і каля 150 артыкулаў у навуковых часопісах таксама запатрабаваны навуковай супольнасцю.

Сумесна з Л. Марголісам Збігнеў Кабата распрацаваў дыягностыку статкаў прамысловых рыб з выкарыстаннем выглядаў паразітаў як маркераў. Гэтым быў адкрыты новы накірунак у менеджменце біярэсурсаў мора, які паспяхова развіваецца і ў нашы дні. Важнай заслугой навукоўца былі пераклады рускай паразіталагічнай літаратуры і іх папулярызацыя сярод маладых англамоўных паразітолагаў. Адзін з вучняў З. Кабаты прафесар Джэфры Боксшэл адзначаў, што ён быў выгадаваны на працах рускіх паразітолагаў і Збігнева Кабаты.

За прафесійную і грамадскую дзейнасць З. Кабата адзначаны шматлікімі медалямі, сярод якіх узнагароды Канадскага грамадства заалагаў, Польскага паразіталагічнага грамадства. У 1996 годзе навукоўцу быў уручаны Вялікі крыж Ордэна Адраджэння Польшчы (Grand Commander Cross of Polonia Restituta) і прысвоена званне Ганаровага доктара сельскагаспадарчага ўніверсітэта ў Шчэціне. У 1995 годзе З. Кабата быў аднагалосна абраны ганаровым членам Паразіталагічнага таварыства пры Расійскай акадэміі навук (цяпер Міжрэгіянальная грамадская арганізацыя Паразіталагічнага таварыства). У 2002 годзе ён быў абраны

ганаровым прэзідэнтам Кангрэса паразітолагаў у Ванкуверы, у 2003 годзе за выдатныя дасягненні ў галіне акіянаграфічных даследаванняў удастоены Прыза выдатнага паразітолага (Eminent Parasitologist Award) Амерыканскага грамадства паразітолагаў.

З. Кабата быў членам рэдкалегій міжнародных паразіталогічных часопісаў. Дэвід Гібсан, галоўны рэдактар «Systematic Parasitology», адзначаў яго выключныя рысы як рэцэнзента: ён быў у вышэйшай ступені добразычлівы і заўсёды гатовы дапамагчы аўтарам.

Сястра З. Кабаты Аліна Кабата-Пендыяс (1929, Баранавічы – 2019) – сусветна вядомы вучоны ў галіне глебазнаўства і біягеахіміі, аўтар класічных манаграфій аб мікраэлементах у навакольным асяроддзі, прафесар.

Выбітны польскі, брытанскі і канадскі паразітолаг Збігнеў Кабата памёр 4 чэрвеня 2014 года.

*Матэрыял падрыхтаваны ў 2019 г. , дапоўнены ў 2024 г.
Кобрынскай цэнтральнай раённай бібліятэкай.
Курачук Святлана Дзмітрыеўна, бібліёграф
I катэгорыі аддзела абслугоўвання і інфармацыі*

Доктор Збигнев Кабата (Dr. Zbigniew Kabata) // Паразитология. - 2015. - Т. 49, № 1. - С. 72-74 : фот. - (Потери науки).

Знакамітыя выпускнікі школы. Кабата Збігнеў // Самая «першая» : інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне да 110-годдзя з часу заснавання ўстановы адукацыі «Сярэдняя школа № 1 г. Кобрына» / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. Святлана Курачук. - Кобрын, 2020. - С. 25-26 : фат. - (Адукацыя на Кобрыншчыне).

100 гадоў з дня нараджэння З. Кабаты (1924) // Зводны Каляндар дат і падзей Кобрыншчыны : краязнаўча-бібліяграфічны каляндар на 2021-2025 гг. / Дзяржаўная ўстанова культуры «Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма», цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. – Кобрын, 2020. – С. 122.

Кабата Збігнеў // Людзі навукі нашага краю : біябібліяграфічны даведнік з серыі «Імёны на карце

Кобрыншчыны» / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. С. Д. Курачук. – Кобрын, 2020. – С. 55-56 : фат.

Курачук, С. Імёны на карце Кобрыншчыны / Святлана Курачук // Кобрынскі веснік. – 2017. – 11 лістапада. – С. 3.

Да Сусветнага дня навукі было прымяркавана выданне супрацоўнікамі Кобрынскай цэнтральнай раённай бібліятэкі біябібліяграфічнага даведніка «Людзі навукі нашага краю» з серыі «Імёны на карце Кобрыншчыны».

Курачук, С. Кобрынское слово сказано и в науке / Светлана Курачук // Кобрин-информ. - 2017. - 20 июля. - С. 5.

Цэнтральная раённая бібліятэка Гук «Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма» пачынае работу над очередным проектом «Славуця імёны Кобрыншчыны», першы этап якога – база даных «Людзі навукі нашага краю».

Курачук, С. Людзі навукі нашага краю / Святлана Курачук // Кобрынскі веснік. - 2017. - 5 красавіка. - С. 3.

Курачук, С. Портреты интеллекта. Учёные Кобрынщины : Знакомьтесь - библиографический справочник об ученых нашего края / Светлана Курачук // Кобрин-информ. - 2017. - 9 ноября. - С. 33.

Ко Всемирному Дню науки было приурочено издание библиографами Кобринской центральной районной библиотеки библиографического справочника «Людзі навукі нашага краю» из серии «Імёны на карце Кобрыншчыны».

Кобрынскі раён
Яромічы
Кабата Збігнеў
Удзельнікі Другой сусветнай вайны
Навукоўцы
Даследчыкі